

**Avaluació i Intervenció en Salut Mental en la Infància
i l'Adolescència**

Codi: 43419
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4314949 Psicologia General Sanitària	OB	1	1

Professor/a de contacte

Nom: Lourdes Ezpeleta Ascaso

Correu electrònic: Lourdes.Ezpeleta@uab.cat

Equip docent

Joaquim Puntí Vidal

Maria Esther Trepal de Ancos

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

No n'hi ha

Objectius

L'objectiu d'aquest mòdul és examinar en profunditat els factors biològics i psicosocials associats als problemes de salut mental en la infància i l'adolescència, així com els procediments per a avaluar-los i intervenir sobre ells a nivell individual, familiar i/o comunitari, o bé, si es el cas, procedir a la derivació a l'especialista corresponent.

El mòdul s'orienta a tractar els problemes i trastorns més prevalents a la infància i adolescència, així com aquells que, encara que apareguin amb menys freqüència, el psicòleg general sanitari en exercici deu saber identificar per poder derivar a l'especialista.

Per a cada unitat d'estudi s'analitzarà de forma integrada:

- la guia de pràctica clínica
- les particularitats evolutives i de sexe
- les qüestions ètiques que es plantegen en aquest àmbit
- els factors de risc i protecció
- l'avaluació, diagnòstic i diagnòstic diferencial
- els tractaments basats en proves
- la coordinació multidisciplinària que implica el problema
- els criteris de derivació a l'especialista
- el seguiment i l'avaluació de l'eficàcia de la intervenció realitzada

Competències

- Analitzar críticament i utilitzar les fonts d'informació clínica.

- Aplicar els fonaments de la bioètica i el mètode de deliberació a la pràctica professional, ajustant el propi exercici com a professional sanitari al que disposa la Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries.
- Conèixer el marc d'actuació del psicòleg general sanitari i saber derivar al professional especialista corresponent.
- Conèixer en profunditat els factors biològics i psicosocials associats als problemes de salut i malaltia, especialment els relacionats amb la salut mental.
- Conèixer en profunditat els factors psicosocials associats als problemes de salut i malaltia.
- Conèixer en profunditat la naturalesa psicològica dels trastorns del comportament humà.
- Dissenyar, desenvolupar i, si escau, supervisar i avaluar plans i programes d'intervenció psicològica, en funció de l'avaluació psicològica i de les variables individuals i socials concurrents en cada cas.
- Formular hipòtesis de treball en recerca i recollir i valorar de manera crítica la informació per resoldre problemes aplicant el mètode científic.
- Planificar, realitzar i, si escau, supervisar el procés d'avaluació psicològica del comportament humà i dels factors psicològics associats amb els problemes de salut per establir-ne l'avaluació.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar l'eficàcia de la intervenció psicològica en infants i adolescents.
2. Conèixer els protocols d'actuació davant de determinats factors de risc en la infantesa i l'adolescència.
3. Conèixer les característiques clíniques dels trastorns en les diverses edats i les diferències per sexe per conduir la pràctica clínica amb una perspectiva evolutiva i de gènere.
4. Conèixer les tècniques, els procediments i els protocols basats en l'evidència per avaluar els problemes i els trastorns mentals d'infants i adolescents.
5. Conèixer les tècniques, els procediments i els protocols basats en l'evidència per intervenir en els problemes i els trastorns mentals d'infants i adolescents.
6. Discriminar quins mètodes i dissenys de recerca són més apropiats per donar resposta a un problema concret en l'àmbit de la salut mental infantojuvenil.
7. Dissenyar programes de tractament individual en infants i adolescents i preveure la prevenció de recaigudes.
8. Formular adequadament preguntes, objectius i hipòtesis de recerca per resoldre problemes en l'àmbit de la salut mental infantojuvenil.
9. Formular pautes per a pares i mares per afavorir el desenvolupament de l'infant i de l'adolescent.
10. Identificar actuacions professionals èticament inapropiades en l'àmbit de la salut mental infantojuvenil.
11. Identificar aquells casos que, en l'àmbit de la salut mental infantojuvenil, requereixen derivació a l'especialista o al dispositiu assistencial adequat, o que requereixen actuació interdisciplinària, i descriure els procediments d'actuació que cal aplicar.
12. Identificar els avenços en el coneixement dels trastorns mentals en infants i adolescents (definició i classificació, tendències epidemiològiques, processos causals, comorbiditat).
13. Identificar els factors de risc i protecció en relació amb els problemes de salut mental infantojuvenil segons l'edat i el sexe.
14. Identificar els mecanismes d'actuació i l'impacte dels factors de risc i de protecció dels trastorns mentals en la infantesa i l'adolescència.
15. Identificar els recursos i els mecanismes per afrontar els problemes de salut i malaltia mental.
16. Identificar i analitzar l'impacte sobre l'entorn familiar i psicosocial dels problemes de salut i malaltia mental.
17. Identificar, seleccionar i analitzar críticament la documentació clínica rellevant per a l'exercici de l'activitat professional en l'àmbit de la salut mental infantojuvenil.
18. Integrar la informació de l'avaluació dels trastorns mentals en infants i adolescents per poder dur a terme una orientació terapèutica que inclogui els objectius prioritaris.
19. Integrar la informació de l'avaluació per arribar a conclusions diagnòstiques que incloguin el diagnòstic diferencial dels trastorns mentals en infants i adolescents.
20. Orientar les famílies perquè puguin decidir els tractaments d'elecció

21. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
22. Recollir i analitzar la informació de manera coherent amb els objectius i les hipòtesis de la recerca, i interpretar adequadament els resultats obtinguts, reconeixent-ne l'impacte en les persones i les comunitats, en l'àmbit de la salut mental infantojuvenil.
23. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Continguts

1. Detecció i tractament de problemes evolutius en la infància
2. Avaluació i tractament davant esdeveniments vitals estressants
3. Avaluació i tractament del trastorn per dèficit d'atenció e hiperactivitat
4. Avaluació i tractament dels trastorns de l'aprenentatge
5. Avaluació i tractament dels trastorns del espectre autista
6. Avaluació i tractament dels trastorns de la conducta
7. Avaluació i tractament dels trastorns d'ansietat
8. Avaluació i tractament del trastorn obsessiu-compulsiu
9. Avaluació i tractament de la depressió, suïcidi i conductes autolesives
10. Avaluació i tractament d'altres situacions i conductes de risc que poden requerir d'atenció clínica
11. Avaluació i tractament dels trastorns del comportament alimentari

Metodologia

Seminaris

Seminaris de problemes clínics (ABP)

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Seminaris	25,5	1,02	
Seminaris de problemes clínics	12	0,48	
Tipus: Supervisades			
Tutorització de treballs e informes	7,5	0,3	
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	43,5	1,74	
Preparació de seminarios de problemes clínics	18	0,72	
Preparació material seminaris	43,5	1,74	

Avaluació

Es considera que l'assignatura està superada quan s'hagui obtingut una qualificació mitjana ponderada ≥ 5 .

E1: autor alumne; suport papel. Setmana 17
E2: autor alumne; suport papel. Setmana 17

E3: autor alumne; suport papel i digital. Setmanes 8 i 14

Recuperació: poden presentar-se a recuperació els estudiants que hagin realitzat, completat i lliurat totes i cadascuna de les activitats d'avaluació i obtinguin una qualificació d'avaluació continuada (qualificació mitjana ponderada) entre 3.5 i 4.9. La prova tindrà un valor màxim de 2 punts que es sumaran a la nota prèvia. Cal aprovar la prova de recuperació, és a dir, obtenir un mínim d'1 punt, per sumar la puntuació a la nota prèvia. La recuperació estarà focalitzada en totes les evidències d'aprenentatge.

Un/a estudiant que hagi lliurat evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior a 4 punts (40%) no podrà constar en actes com a "no avaluable".

El document amb les pautes d'avaluació de la Facultat es troba a <https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html>

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
E1 Exàmen obert	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20
E2 Exàmen tipus test	30%	0	0	2, 3, 4, 5, 12, 13, 14, 15, 16
E3 Seminaris problemes clínics	30%	0	0	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23

Bibliografia

Carrasco, M.A., Ramírez, I.M., y del Barrio, V. (2013). *Evaluación Clínica: Diagnóstico, formulación y contrastación de los trastornos psicológicos*. Madrid: Sanz y Torres.

Comeche, M. I., & Vallejo, M. A. (2012). *Manual de terapia de conducta en la infancia* (2a. Ed.). Madrid: Dykinson.

Christophersen, E.R. & Mortweet, S.L. (Eds.) (2009). *Treatments That Work With Children: Empirically Supported Strategies for Managing Childhood Problems*. Washington: American Psychological Association.

García, N. y Nogueroles, V. (2007). *Infancia maltratada: Manual de Intervención*. Madrid: EOS.

Guías de pràctica clínica del Sistema Nacional de Salud <http://portal.guiasalud.es>

Guías de pràctica clínica del National Institute for Health and Care Excellence <http://guidance.nice.org.uk>

Costas, C. (2003). *Avaluació psicològica del desenvolupament infantil: des del naixement fins als sis anys*. Bellaterra: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona

Ezpeleta, L. (2005). *Factores de riesgo en psicopatología del desarrollo*. Barcelona: Masson.

Ezpeleta, L. Y Toro, J. (2014). *Psicopatología del desarrollo*. Madrid: Pirámide.

Hunsley, J. & Mash, E.J. (2008). *Assessments that Works*. New York: Oxford University Press.

Martín, J. (2005). *La intervención ante el maltrato infantil: Una revisión del sistema de protección*. Madrid: Psicología Pirámide

Nathan, P.E. & Gorman, J.M. (Eds.) (2007). *A Guide to Treatments that Work* (3rd. Ed.). New York: Oxford University Press.

Pérez, M. (2006). *Guía de tratamientos psicológicos eficaces III: Infancia y adolescencia*. Pirámide.